

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти **БОГДАНА ПАШУК**,  
 КЗВО «Волинський медичний інститут»  
 Науковий керівник:  
 д-р. філ. зі спеціальності 223 Медсестринство **ХРИСТИНА НОВАК-МАЗЕПА**

## **ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МЕДИКІВ**

**Постановка наукової проблеми.** Формування професійної мотивації є надзвичайно актуальним питанням сьогодення, адже ефективна мотивація медичного персоналу має вирішальне значення для забезпечення якісної допомоги та лікування, покращання рівня здоров'я населення, а також створення сприятливого середовища та зниження рівня професійного вигорання. Високий рівень стресу, емоційне чи фізичне перенавантаження, складні та ризиковані умови праці, недостатнє фінансове забезпечення провокує виникнення процесу демотивації. Тому існує потреба у вивченні мотиваційних факторів, які необхідні для розкриття потенціалу медичного персоналу [1].

**Мета** – дослідити теоретичні засади формування професійної мотивації медичних працівників.

**Методи дослідження.** Використано теоретичні методи аналізу, синтезу та узагальнення щодо вивчення питання формування мотивації у професійній діяльності.

**Результати.** Поняття професійної мотивації охоплює комплекс внутрішніх і зовнішніх чинників, які спонукають людину до трудової діяльності, визначають її ставлення до роботи, наполегливість у досягненні цілей, старанність і сумлінність у виконанні своїх обов'язків. Виділяють два основних аспекти: внутрішня та зовнішня мотивація. Внутрішня включає в себе власні потреби, інтереси, переконання та цінності, які спонукають людину працювати заради самореалізації, отримання задоволення від діяльності тощо. Зовнішня мотивація – це чинники, пов'язані з умовами праці, оплатою, кар'єрним зростанням, похвалою керівництва, визнанням колег тощо. На сьогоднішній день ключова роль полягає в тому, щоб був баланс, тобто оптимальне поєднання внутрішніх та зовнішніх мотивів для максимальної віддачі та задоволеності медичних працівників. Мотивація медичного персоналу є багатограним явищем, на яке впливає комплекс чинників, зокрема рівень оплати праці, умови праці, можливості кар'єрного зростання, визнання та повага, потреба в самореалізації та автономії.

На сьогоднішній день найбільшими стимулами для медичних працівників є рівень заробітної плати і професійний розвиток у цілому. Через велику кількість реформ, які відбуваються в галузі охорони здоров'я, ми можемо спостерігати незадоволеність та незацікавленість медичних працівників у подальшій роботі. Як наслідок – міграція до інших країн у пошуках гідної заробітної плати.

Належна професійна мотивація сприяє підвищенню продуктивності праці, зменшенню плинності кадрів та досягненню всіх поставлених цілей. Для формування стійкої професійної мотивації керівникам необхідно створювати сприятливе середовище, яке включає справедливую систему винагород, можливості для вдосконалення та постійного безперервного розвитку особистості [2].

**Висновки:** формування належної мотивації у професійній діяльності медичних працівників є надзвичайно важливим завданням для забезпечення ефективного функціонування системи охорони здоров'я та надання якісних медичних послуг.

Необхідно застосовувати комплексний підхід, який враховує індивідуальні потреби та очікування працівників на різних етапах їхнього професійного зростання. Важливим є створення сприятливого робочого середовища, забезпечення можливостей для безперервної освіти та професійного вдосконалення.

### **Список використаних джерел**

1. Мотивація та продуктивність у медицині. URL: <https://e.privatmed.com.ua/medychnyy-dyrekto-2022-1/motyvatsiya-ta-produktyvnist-u-medytsyni> (дата звернення: 05.04.2024).

2. Особливості мотиваційної діяльності медичних працівників охорони здоров'я, шляхи оптимізації : методичні рекомендації / Укл.: В.В. Чорна, Н.Д. Корольова, О.А. Серебреннікова, Н.І. Гуменюк, В.М. Махнюк, М.В. Матвійчук та ін. Вінниця : ТВОРИ, 2022

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти **ЛЮДМИЛА РАДЧИШИНА**,

ВНУ імені Лесі Українки

Науковий керівник:

к. психол. н., доц. **ЛЮДМИЛА МАГДИСЮК**

## **ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ЧИННИКИ ТРИВОЖНОСТІ ОСОБИСТОСТІ ПІДЛІТКА В УМОВАХ ВІЙНИ**

Підлітковий вік вважається складною фазою розвитку особистості сьогодні, коли людина уже не хоче бути дитиною, але ще не може бути дорослим. Це один із кризових періодів життя кожного, що сповнений новими знаннями, емоціями, враженнями, цікавими подіями, протиріччями, бурхливістю та тривожністю.

Під час війни з повітряними тривогами, обстрілами, невпевненістю у майбутньому значно посилилася тривожність як у дорослих, так і у дітей. Не завжди розуміючи себе, свою роль у житті, підліток не готовий до змін свого емоційного стану та впливу негативних емоцій навколишніх.

Тривожність значним чином впливає на стан підлітка, суттєво позначається на функціонуванні його когнітивної сфери та знижує якість життя [1].

Саме підлітки в умовах війни стають заручниками складної ситуації. Будучи найбільш незахищеними у соціумі, вони дуже гостро та емоційно реагують на процеси адаптації, опинившись в складній ситуації. Погіршення психоемоційного стану відбувається в результаті постійного переживання людиною негативних емоцій – страху, суму, гніву. Не тільки екстремальні умови та війна впливають на виникнення тривожності, а й індивідуально-психологічні особливості підлітка загострюють емоційні реакції та стан в цілому [4].

Тривожність не зникає навіть в період спокою, постійно зберігається напруження, адже не відомо, що буде далі, чого чекати.

Оскільки зростання відчуття тривоги, напруги відчувається індивідом як хворобливе, неприємне, то когнітивні та поведінкові реакції, що є компонентами цього стану, несуть функцію мінімізації наявного суб'єктивного дискомфорту. Стан тривоги супроводжується переоцінкою стресових умов та вибором відповідних поведінкових та когнітивних механізмів, що зменшують переживання стресу, а також активацією деяких способів уникнення ситуації, що викликає тривогу [2].

Зазвичай підлітки володіють величезним потенціалом життєстійкості, проте це зовсім не означає, що вони не можуть випустити негативні наслідки війни на себе [1]. Травми війни особливо сильно пливують на підлітків, саме вони в цьому віці сприймають усе болючіше, ніж дорослі.

Тривожність має чітку специфічну структуру, яка полягає в її джерелах, змісті, проявах, компенсації та захисті. Для кожної вікової групи існують певні сфери і реальні об'єкти, які призводять до підвищеної тривожності у більшості дітей незалежно від наявності чи відсутності реальних загроз, небезпек або стійко сформованої тривожності. Ці емоційні сплески тривоги, пов'язані з віком, є результатом важливих соціальних потреб [3].

В умовах війни тема тривоги набула особливої актуальності, адже при кризових травматичних подіях стан тривожності або шоку у підлітка є найпершою реакцією, що працює, як захисний механізм, цим самим збільшуючи шанси захистити себе як у фізичному, так і у моральному плані. Однак, на відміну від адекватної, автоматичної реакції від подразника, тривога може виникати й ірраціонально через гіпотетичну проблемну ситуацію. Таким чином виробляється помилкова копінг-стратегія у відповідь на подолання стресової реакції у підлітка (точніше кажучи, на тривале перебування у стані тривоги) [4].